

VERSLAGBOEK
van de
NETWERKDAG
VAN VRIJWILLIGERS VOOR MENSEN OP DE VLUCHT

**zaterdag 24 november 2018,
in CC De markten, Brussel**



Het programma

10u – 1045 Vluchtelingenwerk en Gastvrij Netwerk verwelkomen de deelnemers.
Josée Goethals (voorzitter Gastvrij netwerk) stelt de 2^{de} editie voor van de 'Toolkit voor vrijwilligersorganisaties die mensen op de vlucht ondersteunen in Vlaanderen en Brussel'

11u – 12u30 Eerste twee parallelle workshops van elk 90'

- **Workshop 1 – Hoe verdedigen vrijwilligers humanitaire hulp aan mensen zonder wettig verblijf?**
Moderator: Ria Cabus (Werkgroep Vluchtelingen Gent)
Inbrenger: Brecht De Schutter, advocaat vreemdelingenrecht
Inbrenger: Patrick Legein (vzw Humain)
- **Workshop 2 – Hoe kunnen de koepelorganisaties Vluchtelingenwerk Vlaanderen en Gastvrij Netwerk vrijwilligersorganisaties én mekaar versterken?**
Moderator: Piet De bisschop (Vluchtelingenplatform regio Dender)
Inbrenger: Josée Goethals, voorzitter Gastvrij Netwerk
Inbrenger: Rein Antonissen, co-directeur Vluchtelingenwerk Vlaanderen

13u30– 15u Volgende twee parallelle workshops:

- **Workshop 3 – Hoe komen we tot sterke lokale samenwerkingsverbanden?**
Moderator: Tetty Rooze (PSC Antwerpen, bestuurslid Vluchtelingenwerk VwV)
Inbrenger: Dirk De Cock, manager vrije tijd, Agentschap Integratie en Inburgering
Inbrenger: Mieke Goris en Katlijn Declercq (Gastvrij Boechout)
- **Workshop 4 – Inspirerende vrijwilligersprojecten rond wonen en werken**
Moderator: Lieve Missotten (Limburgs Platform voor Vluchtelingen)
Inbrenger: Nils Luyten, ORBIT-project 'Woning gezocht. Buren gevonden'
Inbrenger: Aarnout Lanckriet, medewerker Integratie bij Vluchtelingenwerk

15u15 –16u Nabeschouwingen door wetenschappers en vrijwilligers

Babette Wyckaert (KULeuven, fac. Architectuur en vrijwilliger van MoWe Lier)
Robin Vandevordt (UAntwerpen, fac. Sociologie, vrijwilliger, lid Gastvrij Netwerk)
3 jongeren van de vereniging KAJ De Mug



Rein Antonissen, co-directeur van Vluchtelingenwerk Vlaanderen, verwelkomt de ongeveer zeventig deelnemers.

Vluchtelingenwerk is de koepel die de belangen van mensen op de vlucht behartigt. Doel is zoveel mogelijk mensen bereiken om de menselijkheid en solidariteit met hen te ondersteunen en te ontwikkelen.

Vluchtelingenwerk bereikt met zijn beleids- en lobbywerk, projecten en beweging, ongeveer 35.000 personen. De vrijwilligersverenigingen worden gewaardeerd als actieve en belangrijke partners voor het vluchtelingenwerk.

Josée Goethals, voorzitter van vzw Gastvrij Netwerk, waardeert de grote opkomst.

22 van de 38 lidorganisaties van Gastvrij Netwerk zijn aanwezig, sommigen met meerdere vrijwilligers. 5 lidorganisaties lieten zich verontschuldigen wegens eigen lokale activiteiten.

Bovendien verwelkomen we ook vzw Humain, Burgerplatform voor overnachtingen Borgerhout, Begijnhofvrienden voor moeders zonder papieren, De loodsen Antwerpen, Stop armoede Grimbergen en Refugee party.



Uit de grote opkomst leiden we af dat een jaarlijkse netwerkdag voor de vrijwilligersverenigingen aan een behoefte voldoet.

Als voorzitter stelt José Goethals de 2^{de} editie voor van de 'Toolkit voor lokale vrijwilligersorganisaties die mensen op de vlucht ondersteunen in Vlaanderen en Brussel'

vzw Gastvrij Netwerk omvat met de huidige 38 leden ruim 1200 vrijwilligers. De vzw brengt lokale vrijwilligersorganisaties bij mekaar voor uitwisseling en onderlinge versterking.

Gastvrij Netwerk publiceerde een eerste versie van de toolkit in september 2016. Er volgden vele positieve reacties van vrijwilligers en van professionelen die met vrijwilligers werken. De toolkit is immers uniek als spreekbuis van autonome vrijwilligersverenigingen die getuigen over de vele initiatieven maar ook obstakels die zij opmerken tijdens hun ondersteuning van vluchtelingen.

Deze tweede editie van de toolkit (2018) was nodig wegens gewijzigde beleidsmaatregelen en reglementen, maar er zijn ook vele nieuwe tips en praktijkvoorbeelden in verwerkt.

Voordelen van de toolkit

Duidelijkheid over de lokale vrijwilligersverenigingen:

→ Wat zijn ze? Wat doen ze? Waarom? Hoe?

Handleiding beginnersfouten vermijden, gebruik maken van ervaringen, bron voor inspiratie

Basis voor uitwisseling en brede samenwerking

→ Promotie voor onze soort vrijwilligersverenigingen

Antwoord op "waarom is dit vrijwilligerswerk nodig?"

Antwoord op "aanvulling bij professionele diensten?"

De vernieuwing zit vooral in het tweede en derde hoofdstuk over respectievelijk de maatschappelijke rol die de vrijwilligersverenigingen opnemen en over hun ondersteuning van vluchtelingen in diverse leefdoelgebieden. Deze zijn uitgebreid met gezondheidszorg, budgetbeheer en vaste kosten, schoolkosten, zorg voor het kind, reizen en mobiliteit

De lidorganisaties van Gastvrij Netwerk zijn burgerinitiatieven in solidariteit met vluchtelingen. De toolkit verhoogt de **zichtbaarheid** van hun werk en biedt een unieke getuigenis over wat ze doen. Ze geeft aan hoe er zinvol en aanvullend gewerkt kan worden i.s.m. de professionele diensten.

Voor de leden van het Gastvrij Netwerk is de toolkit een instrument voor **zelfonderzoek** en een **bindmiddel**: als je onderling en samen duidelijkheid hebt over inzichten en werklijnen kan je beter netwerken. Voor de vrijwilligers is ze een **gereedschapskist** die helpt om snel en efficiënt de weg te vinden naar een overzicht, informatie, diensten en hulpmiddelen.

De toolkit staat digitaal ter beschikking voor alle – lang of kort bestaande – vrijwilligerswerkingen, professionele diensten en al wie zich voor mensen op de vlucht wil inzetten: <https://www.vluchtelingenwerk.be/gastvrij-netwerk#sub-208>.

Workshop 1: Hoe verdedigen vrijwilligers humanitaire hulp aan mensen zonder wettig verblijf?



Moderator: Ria Cabus

Verslag: Pascal De Bruyne

Inbrenger mr. Brecht De Schutter, advocaat vreemdelingenrecht

De algemene regel is dat zolang de hulp uit humanitaire motieven wordt verstrekt, er bijna nooit een probleem is. Bv. opvang bieden, eten brengen, dokterskosten betalen, enz. ten bate van mensen zonder papieren Kinderen hebben ook een absoluut recht op onderwijs. Enkel in welbepaald omschreven gevallen kan men zich in de omgang met mensen zonder papieren schuldig maken aan een misdrijf. Hierna volgen de belangrijkste situaties.

1. Huisjesmelkerij

De wet (artikel 433decies van het strafwetboek) verbiedt het verhuren, verkopen maar ook het ter beschikking stellen van een logement dat in strijd is met de menselijke waardigheid, aan mensen in een kwetsbare positie omwille van hun onwettige verblijfssituatie. De wet vermeldt wel dat het de bedoeling moet zijn om een abnormaal profijt te realiseren. "Profijt" is in de eerste plaats financieel maar kan ook op andere elementen slaan (bv. het verwachten van wederdienst in de vorm van arbeid). Er is dus een dubbele voorwaarde waardoor in principe nooit een toepassing ten opzichte van onbaatzuchtige vrijwilligers zal voorkomen: – het logement moet "mensonwaardig" zijn (te denken valt aan kelders, overbevolkte en/of onhygiënische kamers, ...)

– en er moet sprake zijn van een ‘abnormaal’ profijt. Een ‘normaal’ profijt, zoals bv. een normale huurprijs is niet strafbaar. Men mag dus zeker ook verhuren aan mensen zonder papieren als het gaat om normale omstandigheden.

2. Hulp bij illegale reizen

Artikel 77 Vreemdelingenwet maakt het strafbaar om iemand te helpen bij het organiseren van een reis naar een EU-land zonder toestemming van dat land. Deze bepaling is van belang bij de problematiek van de transmigranten. Het gaat zowel om hulp bij illegale reizen naar een land van bestemming (bv. rechtstreeks naar Groot-Britannië) als om hulp bij een transit om een ander land van bestemming te bereiken (bv. iemand naar Calais of Duinkerken helpen reizen om zo naar Groot-Britannië te geraken). Ruim gaat het zowel om hulp bij het reizen zelf als om voorbereidingen, of daden die de reis vergemakkelijkt hebben. Toch is dit alles niet strafbaar als het om hoofzakelijk humanitaire motieven gaat in hoofde van de persoon die helpt. Je mag dus ook andere motieven hebben maar de humanitaire motieven moeten het zwaarst doorwegen. Dit is vrij vaag en zal natuurlijk geval per geval moeten worden bekeken. Maar het lijkt bijvoorbeeld niet strafbaar om iemand naar de haven van Zeebrugge te voeren met de auto en daarvoor een bijdrage in de benzinekosten te laten betalen, als de bedoelingen van die persoon voor het overige zuiver zijn.

Wat echter wel zeker als mensensmokkel wordt beschouwd is de hulp op eender welke manier om illegaal naar een ander EU-land te reizen, als daarbij een direct of indirect financieel voordeel mee wordt beoogd.

3. Mensenhandel

Hier gaat het om werving, vervoer, overbrenging, huisvesting, opvang van een persoon, de wiseling of de overdracht van de controle over hem teneinde deze persoon uit te buiten.

De zogenaamde sectoren van uitbuiting zijn limitatief opgesomd:

- uitbuiting in de prostitutie of kinderpornografie
- uitbuiting in de bedelarij
- werkomstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid
- wegnemen van organen
- verplichten om een misdaad of wanbedrijf te plegen (in sommige gevallen van diefstallen of drugstrafiek bijvoorbeeld)

Deze zeer zware misdrijven komen normaal nooit voor bij vrijwilligers.

4. Illegale tewerkstelling en vrijwilligerswerk

Wat uiteraard niet mag is iemand tewerkstellen die geen papieren heeft. Dit is weliswaar geen mensenhandel als de persoon in kwestie billijk wordt vergoed, maar het blijft zwartwerk. Het is dus niet toegelaten om mensen zonder papieren klusjes te laten doen tegen vergoeding!

Hetzelfde geldt ook voor vrijwilligerswerk. Mensen zonder papieren zijn niet gerechtigd tot dit soort werk, tenzij in het uitzonderlijk geval dat ze wel recht hebben op opvang maar toch (nog) niet wettig in België zijn. Te denken valt aan niet-begeleide minderjarigen zonder papieren, of mensen die om medische redenen langer opvang krijgen.

Asielzoekers, die nog in de procedure zitten, mogen wel vrijwilligerswerk doen. Ze mogen ook werken vanaf vier maanden na de indiening van de asielaanvraag.

Inbrenger Patrick Legein over vzw Humain

De vzw is gestart uit bezorgd burgerschap, meer in het bijzonder uit de humanitaire karavaan “we gaan naar Calais en we nemen mee”.

Voor de toen 10.000 mensen die in Calais in moeilijke omstandigheden leefden, werden er schaarse goederen verdeeld. Aan de toen 600 mensen in het modderkamp in Duinkerken werden voedingspakketten uitgedeeld. Er werd heel veel repressie vastgesteld.

De vzw groeide via facebook i.s.m. Sofie D’hulster en dankzij een reportage van een bevriende journalist. Er is een grote solidariteit aanwezig bij burgers als je kan mobiliseren. Taken: humanitaire bijstand, monitoring, sensibiliseren en beleid beïnvloeden.

De deelnemers

Repressie en provocatie domineren bij de federale politie. We merken wel een verschil tussen politiediensten en economische inspecties enerzijds en parket onder politieke aansturing anderzijds (en vervolging door het parket).

- VLOS werd enkele jaren geleden beschuldigd van huisjesmelkerij en mensensmokkel. Uiteindelijk – na goede duiding van de incidenten – bleek de vzw niet echt in overtreding. Het incident leverde de vzw wel een groter en breder draagvlak op.
- Actueel is er nu het ‘proces van solidariteit’ tegen vrijwilligers van het Maximilapark dat aan een Brusselse rechtbank toegewezen is. Het parket probeerde om menselijke solidariteit te criminaliseren. (NB. Half december werden de vrijwilligers vrijgesproken).
- de media spelen al maandenlang een negatieve rol met betrekking tot mensen zonder papieren en transmigranten. De invloed ervan weegt sterk door in Vlaanderen en Wallonië.
- er wordt opgemerkt dat ook niet helpen een misdrijf kan zijn: dit heet ‘schuldig verzuim’.
- Lokale beleidsmakers kunnen een cruciaal verschil maken (zie Groningen INLIA)

Goede raad

- Geef een spoedcursus over hulp aan mensen zonder papieren: zodat ze weten dat handelen uit humanitaire overwegingen niet strafbaar is. Wijs op de grijze zones tussen wat wettelijk mag en kan. Waarschuw voor bepaalde vormen van tewerkstelling.
- Houd een logboek bij als er vragen komen van lokale actoren om mensen op de vangen. We moeten de informatie bundelen.
- Onderzoek of een aanvraag tot humanitaire of medische regularisatie mogelijk is. Maar! de procedure is duur (350 euro per volwassene), de behandeling kan zeer lang duren, het blijft een gunstenprocedure zonder beleid of lijn. DVZ tolereert geen enkel feit van openbare orde. De bekendmaking van de verblijfsplaats is een risico. Toch wordt regularisatie af en toe nog toegekend, bv. als kinderen naar school gaan, als de aanvrager werkt

Workshop 2: Hoe kunnen Vluchtelingenwerk en Gastvrij Netwerk vrijwilligersorganisaties helpen én mekaar versterken?



Moderator: Piet De bisschop

Verslag: Lieve Missotten

Inbrenger Rein Antonissen, co-directeur Vluchtelingenwerk

Met het oog op nieuwe gezichten rond de tafel geeft Rein een bredere uitleg.

- De oorsprong van Vluchtelingenwerk (VwV) ligt bij het Overlegcentrum Integratie Vluchtelingen (OCIV) dat in 1985 werd opgericht en vooral een focus legde op dienstverlening en projectontwikkeling voor een 5-tal grotere organisaties.
- In 2004 werd de werking uitgebreid tot sensibilisering van de bevolking, vergroting van het draagvlak en beleidsbeïnvloeding. Het aantal leden groeide aan tot 50 organisaties met een stevige groei vanuit bewegingsorganisaties (Amnesty, ACW, etc) en vrijwilligersorganisaties.
- Sinds 2012 en in 2015 probeerde VwV n.a.v. de asielcrisis reeds actieve vrijwilligersgroepen, individuen en burgerinitiatieven te helpen en actiever mee te nemen in de politieke mobilisatie. Dit leidde tot een groei naar 60.000 sympathisanten d.m.v. campagnes en acties en een bestand van 400 vrijwilligers die worden ingezet. Het opvolgen van deze doelgroepen en mobiliseren is een integraal onderdeel van het takenpakket van de bestaande medewerkers (incl. startpunt, bewegingsmedewerker).

- Begin 2015 was Vluchtelingenwerk betrokken bij de oprichting van Gastvrij Netwerk om te helpen bij de zoektocht naar middelen, erkenning door de overheid en mede stimuleren van uitwisseling tussen de groepen. De doelstelling was om dit eind 2018 te evalueren met de uitdrukkelijke wens om die samenwerking blijvend te stimuleren.
- In 2017- 2018 organiseerde Vluchtelingenwerk de volgende ondersteuning naar vrijwilligers en vrijwilligersgroepen waaronder ook leden naar Gastvrij Netwerk.
 - o De infolijn die gemiddeld een 1000 vragen per week behandelt (inclusief vele vragen van vrijwilligers en vrijwilligersgroepen). Bijkomende logistieke ondersteuning voor vergadering, inspiratiedagen en reëel personeelsinzet.
 - o Gastvrije gemeente-campagnes met een databank van veel diverse initiatieven van personen, vrijwilligersorganisaties, jeugdbewegingen, mutualiteiten, scholen, e.a. De laatste campagne was in 2018. Ze leverden meer dan 35.000 sympathisanten en heel wat zichtbaarheid op voor lokale initiatieven.
 - o Gastvrij Fonds in 2015, 2016 en 2017 met telkens een 30.000 € om dergelijke initiatieven met een kleine subsidie te ondersteunen.

Recent echter werden de financiële middelen zwaar ingeperkt door beslissingen van de overheid (en opzegging van de kleinschalige opvang van asielzoekers). VwV reorganiseert en zoekt hoe het aan de noden kan blijven beantwoorden. Intern werd een aantal beslissingen genomen:

- In 2019 wordt gewerkt aan een nieuw dossier 'beweging' waarmee subsidie voor 2020-25 wordt aangevraagd. Daarin zal bekeken worden hoe de ondersteuning naar vrijwilligers (in brede zin) en vrijwilligersgroepen kan worden georganiseerd; naast blijvende inzet op grotere naamsbekendheid en draagvlakverbreding.
- In de overgangsfase (2019) blijft er een engagement bestaan om vrijwilligers logistiek en in beperkte mate ook vanuit het secretariaat te ondersteunen. Tegelijk blijft er interesse om de klankbordrol mee verder te nemen via de platformen; alsook ruimte te maken voor een inspiratie- of netwerkmoment.
- De focus nadien zal moeten blijken uit de plannen in 2019, maar zal alleszins ook moeten werken aan verbeterpunten en betere samenwerking.
- Vluchtelingenwerk gaat geen nieuwe regionale werking opzetten; al moedigt het dit aan bij anderen (CAW, Integratie, etc).

Inbrenger Josée Goethals, voorzitter van vzw Gastvrij Netwerk

Haar uitgangspunt is dat Vluchtelingenwerk, Gastvrij Netwerk én de lokale vrijwilligersorganisaties voor mensen-op-de-vlucht mekaar nodig hebben. Om te weten hoe we mekaar kunnen versterken kijken we best naar de respectieve context, opdrachten en behoeften.

1) Gastvrij Netwerk is een netwerking met & voor lokale vrijwilligersorganisaties

Geen koepel, wel een orgaan voor wederzijdse ondersteuning, op maat.

- GN ontwikkelde sinds de oprichting in 2015 voor de leden/vrijwilligersverenigingen
 - de toolkit
 - jaarlijks minimaal 3 bijeenkomsten met uitwisseling én een netwerkdag

- een interne nieuwsbrief
- de actieve inbreng van de lokale verenigingen in Gastvrij Netwerk neemt geleidelijk toe; er is een positief evoluerend proces. Toch is nog veel verbetering nodig m.b.t. deelname aan de samenkomsten, signalering van activiteiten voor de nieuwsbrief, signalering van problemen en vragen. Enkele organisaties waren tot nu toe altijd afwezig.
- 'vrijwilligersgroepen', al/niet lid van GN, zijn vooral bezig met hun eigen lokale context
 - dichtbij vluchtelingen in de besommingen van het dagelijks leven
 - kiezen ze zelf hun prioriteiten en acties; lokale activiteiten gaan voor
 - en hebben ze, naast de binding met VwV en GN, ook al lang bestaande (en nauwe) relaties met lokaal beleid en diensten, andere lokale verenigingen, Noord-Zuidwerking of Ontwikkelingsraad, afdelingen van middenveldorganisaties zoals Welzijnsschakels, 11.11.11., ORBIT, Beweging.net, KWB

Niet vergeten dat 5 leden GN ook een Welzijnsschakel zijn.

2) Wat kunnen lokale vrijwilligersorganisaties, VwV en GN aan mekaar bieden?

→ down → top: lokale antennes staan dagelijks in contact met mensen – op de vlucht met alle statuten én met lokale bevolking. Ze kunnen aan VwV signaleren, vragen stellen, praktijkvoorbeelden en input geven voor beleidsaanbevelingen en standpunten.

→ top – down: VwV heeft lokale organisaties nodig als lokale pijlers en draagvlak voor campagnes. VwV levert zijn expertise aan de lokale vrijwilligersorganisaties:

- specifiek juridisch advies (zijn er mogelijkheden voor juridische steun?)
- communiceert over evoluties in het beleid én doet aan beleidsbeïnvloeding
- werkt aan beïnvloeding van de brede bevolking met campagnes en materiaal.

Wat biedt Vluchtelingenwerk voor lokale vrijwilligersorganisaties?

De 38 leden GN vertegenwoordigen $\frac{3}{4}$ van de 'vrijwilligersgroepen' van VwV, sinds 2018. VwV richt zijn steun op professionele en vrijwillige hulpverleners in het algemeen (met helpdesk, platformvergaderingen, nieuwsbrieven, Gastvrij Fonds, vorming). Niet speciaal op de noden en situaties van lokale vrijwilligersorganisaties.

Wat biedt Vluchtelingenwerk aan GN ?

Belangrijke én gewaardeerde logistieke hulp: pagina op de website van VwV, bureauruimte, vergaderfaciliteiten, vergoeding vrijwilliger (ong.1000 €/jaar)

3) Na ruim 3 jaar voorzitterschap van Gastvrij Netwerk ziet zij drie concrete behoeften van de vrijwilligersorganisaties ten opzichte van VwV:

3.1. **Vorming:** de lidorganisaties hebben niet zozeer vorming over juridische aspecten nodig, maar wel – zoals neergelegd in het projectvoorstel van GN aan CERA (sept.2018) – vorming rond communicatie en organisatieversterking.

3.2. **Participatie van de vrijwilligersverenigingen in de projecten van Vluchtelingenwerk** zoveel mogelijk, wederzijds versterkend én ten voordele van vluchtelingen

- wonen. VwV werkt beleidsnota's uit. Maar ORBIT (Nils) bezoekt en begeleidt de lokale vrijwilligersverenigingen en maakt promotie voor hen met krantjes
- werk. VwV heeft het project 'jobcoaches', maar er is geen/weinig contact en uitwisseling met lokale werkclubs van de vrijwilligersorganisaties.
- ondernemen. VwV heeft voor het project oproepen gedaan. Welke vrijwilligersorganisatie is mee ingestapt?

- ambassadeurs. Vrijwilligersorganisaties werden niet betrokken.
- 3.3. **Ze stelt voor dat GN en VwV samen regionale bijeenkomsten organiseren**
- Gastvrij netwerk vroeg daarvoor al medewerking van het Agentschap Integratie en Inburgering in 2016, maar het overleg doofde uit. De behoefte blijft bestaan en in het projectvoorstel aan CERA (sept.2018) stelde GN opnieuw mogelijke regionale bijeenkomsten voor (minimaal 5 regionale platformvergaderingen per jaar).
- voor een brede doelgroep van alle lokale vrijwilligersverenigingen + professionelen van OCMW, CAW, diensten integratie / diversiteit
 - Doel: informatie, communicatie, onderlinge bekendheid en betrokkenheid, signalering. Eventueel kan dit regionaal overleg open getrokken worden naar andere middenveldorganisaties die campagnes of acties rond migratie of integratie organiseren.
 - De verwachte input zal dichterbij het werkveld staan en meer relevante en diverse gegevens opleveren.

De deelnemers

T.o.v. Gastvrij Netwerk

- **ontwikkel ruimere relaties**: dus niet alleen met VwV en lokale organisaties, maar ook met ORBIT vzw, verenigingen tegen armoede, vakbonden, 11.11.11 enz.
- **werk als intervisiegroep** en breng de signalen naar de relevante organisaties.
- **bundel de signalen** van de vrijwilligersorganisaties tot **standpunten**, breng deze naar boven en naar het ruime publiek. Bv. de stem van lokale verenigingen bij de gemeenteraadsverkiezingen, met o.a. memoranda zoals in Mechelen, Boechout.
- **organiseer concrete zichtbare acties**. Werkgroep Vluchtelingen Herent had meer actie van GN verwacht n.a.v. de inkrimping van de LOI's door Francken.
- **verbeter de communicatie**, bv. ook met een gesloten facebookgroep. Daarop werd geantwoord: we hebben een open facebookpagina én een gesloten groep, maar er wordt te weinig beheerd en de leden van GN maken er te weinig gebruik van.
- **organiseer wederzijdse vertegenwoordiging in RvB** van Gastvrij Netwerk en Vluchtelingenwerk Vlaanderen.

T.o.v. Vluchtelingenwerk Vlaanderen

- De zorg vanuit Gastvrij Netwerk is dat tot nu toe geen vorderingen werden gemaakt met **afspraken over wederzijdse relaties, opdrachten, mogelijkheden en aanvullingen voor mekaar**. Er was afgesproken dat de netwerkdag hierover duidelijkheid zou geven, maar de vaagheid duurt voort. Wat wordt precies bedoeld met "VwV biedt ondersteuning aan vrijwilligers"? Rein wijst op inkrimping van het personeel waardoor regionale ondersteuning niet mogelijk is. Anderzijds is er wel ondersteuning mogelijk voor ad hoc acties en thematisch werk rond jongeren, wonen, werk, asielaanvragen... én geeft VwV een stem aan verzuchtingen van mensen op straat...
- Voor de vrijwilligersorganisaties is de expertise van VwV die nuttig kan zijn in het dagelijks werk met vluchtelingen te weinig bekend. Daardoor stellen ze ook te weinig vragen.

De lokale vrijwilligersorganisaties brengen in

– **dat ze niet veel willen vergaderen, maar wel bruggen bouwen en mekaar vinden. Ze maken moeilijk tijd vrij voor netwerking.** Hun vrijwilligers kampen vaak met overbevraging. Ze besteden geen tijd aan opzoekingswerk en hebben geen oog voor het globale beeld. De netwerking kan hen laten opmerken dat andere vrijwilligersorganisaties met vergelijkbare problemen kampen.

Suggesties:

- meer vragen stellen aan infodesk Vluchtelingen
- maar ook aan infolijnen van OCMW, CAW, die soms niet zo toegankelijk zijn
- zoeken naar andere lokale initiatieven kan een hefboom zijn voor vrijwilligers; op lokaal vlak moet je ook netwerken en met andere organisaties samenwerken
- zelf verantwoordelijkheid opnemen voor deelname aan de netwerking en communiceren. We verwachten veel van het netwerk, maar moeten zelf ook inbrengen en ervaringen delen. Dit zowel op formele als informele manier.

– **dat het huidige veld versnipperd is zodat ze niet weten waar en welke informatie er te verkrijgen is.** Zie Vluchtelingenwerk, Gastvrij netwerk en ORBIT, die elk zelf een aantal kleinere organisaties verenigen. We delen allemaal de bezorgdheid rond communicatie en het uitwisselen van informatie, o.a. ter ondersteuning van vrijwilligers. Hoe maken we beschikbare informatie en middelen beter bekend? Bv. om de toolkit van GN te vinden moet je weten dat deze op de website van Vluchtelingenwerk staat.

Suggesties:

- organiseer een **interne taakverdeling** in je lokale vereniging: enkele personen leggen zich toe op informatieverwerving. Zo bv. signaleert Huizen van Vrede Brugge dat CAW recent een digitaal vademecum voor hulp aan vluchtelingen lanceerde.
- **steun op talenten van personen.** Bij KAJ De Mug was ‘interlevensbeschouwelijke werking’ een hefboom tot uitwisseling
- **besef dat de lidorganisaties zelf het Gastvrij Netwerk uitmaken.** Gastvrij netwerk heeft geen secretariaat en werkt alleen met vrijwilligers. Het heeft geen middelen om brede promotie te voeren en diensten te verlenen.
- Het zou al helpen als VwV en ORBIT bij projecten, campagnes, of een regionaal of nationaal aanbod voor vrijwilligers (bv [thematische bijeenkomsten van het streekfonds Vlaanderen en provincie West-Vlaanderen](#)) Gastvrij netwerk zouden willen vermelden en waar mogelijk erbij betrekken.

Werkgroep Vluchtelingen Gent legt het gemis voor aan een actieve werking rond mzwv en niet begeleide minderjarige jongeren.

- antwoord van Rein: VwV is karig met externe communicatie over deze doelgroep, maar is wel actief met lobbywerk, vb. campagne rond jongeren zonder papieren, deelname aan de reflectiedag van 17-04-2018 in Gent, opvang van mzwv, acties tegen opsluiting van kinderen ...
- antwoord van Josée: Werkgroep Vluchtelingen Gent heeft zelf een schat aan expertise rond hulp aan mzwv. Deze in een soort toolkit bundelen zou heel nuttig zijn voor de andere vrijwilligersorganisaties, want 50% van de leden GN heeft met deze doelgroep te maken.

Workshop 3: Hoe komen we tot sterke lokale samenwerkingsverbanden?



Moderator: Tetty Rooze

Verslag: Josée Goethals

Inbrenger Dirk De Cock ([Agentschap Integratie en Inburgering](#), AgII).

Dit Agentschap pakt in opdracht van de Vlaamse overheid de uitdagingen aan die het gevolg zijn van migratie. Migratie heeft immers een impact op de hele samenleving, op mensen en buurten, op organisaties en besturen. Meebewegen met een omgeving die verandert vraagt inspanningen van iedereen. In een gedeelde toekomst moeten mensen, ongeacht herkomst of achtergrond, gelijke kansen krijgen en hun talenten kunnen inzetten.

Het Agentschap ontstond in 2015 uit de fusie van integratiecentra, onthaalbureaus inburgering, sociaal tolk- en vertaaldiensten, Kruispunt Migratie-Integratie, Huizen van het Nederlands (behalve Brussel). Nu is het een duurzame partner voor burgers/vrijwilligers, diensten en beleid. De dienstverlening vertrekt vanuit hun noden en vragen.

Het Agentschap én de Agentschappen voor Gent en Antwerpen (respectievelijk IN-Gent en ATLAS) hebben 5 opdrachten: inburgering, integratie, Nederlands leren, sociaal tolken en vertalen, juridische dienstverlening. Zie www.integratie-inburgering.be, www.integratie-inburgering.be, <http://www.agii.be/nieuws/overzichtsdocument-traject-asielzoeker>

Hij geeft voorbeelden van wat het Agentschap Int.& Inb voor vrijwilligersgroepen doet:

Onrechtstreeks:

- Het Agentschap stimuleert lokale besturen om hun integratiebeleid lokaal vorm te geven met alle lokale spelers, inclusief vrijwilligersgroepen.
- Op vraag van lokale besturen biedt het Agentschap bovendien steun om lokale vrijwilligerswerking sterker te maken: bv. draaiboek buddy-werking, vormingen ...
Uit [een enquête van VVSG in 2017](#) bleek dat $\frac{3}{4}$ van de lokale besturen vrijwilligers inzet in kader van het onthaal van vluchtelingen (voor wegwijs maken, taal oefenkansen, toeleiding naar vrije tijd, ..). Iets meer dan de helft van die lokale besturen vraagt ook vorming voor hun vrijwilligers.

Rechtstreeks:

- Het vormingsaanbod (rond communicatiewaai, duidelijke taal, omgaan met diversiteit, toegang tot gezondheidszorg voor vreemdelingen,) is open voor vrijwilligers.
- Vrijwilligersorganisaties (bv. Gastvrij Netwerk-groepen in een regio) kunnen zelf ook informatie, vorming of begeleiding aanvragen (via dirk.decock@integratie-inburgering.be). Je krijgt altijd een antwoord. Als de vraag echter over vrijwilligerswerk in het algemeen gaat, is Steunpunt Vrijwilligerswerk (www.vlaanderenvrijwilligt.be) meer geschikt, maar deze kleine organisatie heeft slechts 5 personeelsleden.
- Er is ook de telefonische helpdesk vreemdelingenrecht en internationaal privaatrecht (<http://www.agii.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privaatrecht/juridisch-advies/juridische-helpdesk-agentschap-integratie-en-inburgering>)

Hij geeft goede raad voor de samenwerking met lokale besturen.

- **sta eerst en vooral stil bij jezelf als vrijwilligersgroep** vooraleer je in een samenwerking stapt (of wanneer je er al in zit). Waar staan jullie voor? Wat is jullie missie? Welke taken willen jullie wel of niet doen (ga bv. niet het werk doen dat maatschappelijk assistenten doen). Kijk waar je complementair kan zijn. Durf ook onderhandelen. Jullie zijn meer dan (of kunnen meer zijn) dan helpende handen.
- een vereniging **kan initiatief nemen** voor activiteiten die de lokale samenleving sensibiliseren rond vluchtelingen en draagvlak voor het samenleven in diversiteit.
- ja kan als vereniging een **signaalfunctie en een kritische stem** laten horen: vanuit de contacten met vluchtelingen voelen jullie aan welke hiaten in het beleid zitten of welke verbeterpunten het lokale, Vlaamse en federale beleid kan aanpakken. Zo stimuleer je of activeer je het beleid.
- Wat als jullie werking op losse schroeven komt te staan door bv. een sluiting van het lokale LOI ? **Kijk dan ook even breder** naar werk dat nog kan verricht worden met bv. erkende of uitgeprocedeerde vluchtelingen.

Inbrengers Mieke Goris en Katlijn Declercq van de vereniging Gastvrij Boechout

Deze vereniging startte in 2015 met een 10-tal vrijwilligers die hulp aanboden aan het Lokaal Opvang Initiatief (LOI). Sindsdien zijn er 20 à 25 vaste vrijwilligers. Enkele activiteiten:

- ontmoetingsavond om andere lokale verenigingen te betrekken
- 'wintervuur' : gezellige samenkomst met vluchtelingen en vrijwilligers
- fototentoonstelling van Boechoutse fotografen en vluchtelingen
- peter-meter-werking ter aanvulling van LOI en scholen
- steungezinnen voor de meest kwetsbare niet-begeleide minderjarigen uit de instelling Bijzondere jeugdzorg Don Bosco Vremde. In samenspraak met de begeleiding biedt Gastvrij Boechout steungezinnen waar de jongeren af en toe in het weekend een "gewoon" gezinsleven kunnen meemaken.

Toen midden 2018 bekend werd dat de federale overheid het aantal plaatsen in de LOI's zou halveren, wat voor Boechout de schrapping van 10 van de 21 plaatsen betekent, schreef Gastvrij [Boechout een open brief aan staatssecretaris Francken](#)

“Diensten met ervaring en met belangrijke expertise in begeleiding van vluchtelingen bouwt u af ... alhoewel omstandig is aangetoond dat kleinschalige opvanginitiatieven de integratie van nieuwkomers vergemakkelijken”

De burgemeester van Boechout reageerde met “wij redden het wel”. De gemeente schakelt nu noodwoningen in als erkende vluchtelingen het LOI moeten verlaten vooraleer ze zelf een woning vinden.

De deelnemers

Samenwerking van vrijwilligers met het lokaal beleid is belangrijk, want op dit niveau worden problemen concreet gevoeld en kunnen ze ook praktisch aangepakt worden.

- De vrijwilligersorganisatie ELIM getuigt hoe het in Roeselare gaat. De stad stelde twee erkende vluchtelingen (Syrische man, Georgische vrouw) aan als stedelijke medewerkers van het diversiteitsbeleid. Deze werken nu aan een duidelijker overzicht van het aanbod voor nieuwkomers en aan onderlinge afstemming ervan. Ze organiseren overleg met en tussen alle aanbieders van de thematische werkingen (levensbeschouwingen, armoedebestrijding, taallessen en praatgroepen, scholen en huiswerkbegeleiding, materiële hulp ...).
- Andere lidorganisaties herkennen daarin wat zij lokaal 'welzijnsoverleg' noemen, maar getuigen dat vrijwilligersorganisaties daar niet overal toegang toe krijgen.

De mogelijkheden tot samenwerking voor mensen op de vlucht hangen sterk af van de politieke samenstelling van het lokaal bestuur.

- De vrijwilligersorganisaties van Grimbergen en Herent getuigen over ingrijpende veranderingen sinds de lokale verkiezingen van oktober.
- Lokale autonomie kan (te) ver gaan en soms naar wetsovertreding neigen, bv. bij vragen naar dringende medische hulp, een basisrecht voor iedere mens, ongeacht

zijn statuut. ORBIT vzw signaleert dat het OCMW Boom veel aanvragen weigert en pas tot toekenning overgaat na een beslissing van de Arbeidsrechtbank, dus vaak te laat. Een deelnemer stelt voor om de beslissingen van de Arbeidsrechtbank in deze materie te onderzoeken.

De mogelijkheden hangen ook af van de structurele middelen voor lokaal diversiteitsbeleid.

- De opmerkingen hierover liggen in lijn met [wat de Vereniging van Steden en gemeenten \(VVSG\) voorlegde aan de bevoegde Vlaamse minister Homans \(20-11-2018\)](#). Structurele financiële subsidies voor lokaal integratiebeleid op basis van het integratiedecreet zijn slechts aan 57 lokale besturen toegekend. De experimentele projectsubsidie (2015-2018) en de speciale subsidie voor 'de integratie van vluchtelingen' (2016 -2018) voor 165 geselecteerde steden en gemeenten lopen ten einde zonder uitzicht op vervolg, terwijl de obstakels voor vluchtelingen inzake onderwijs, huisvesting, werkgelegenheid, welzijn en vrije tijd zeker nog acuut zijn.
- én er zijn ook inhoudelijke tekorten: het beleid geeft de regierol voor het 'lokaal integratiebeleid' aan de gemeenten, maar het is onduidelijk wat de term juist inhoudt en sturing, randvoorwaarden en financiering ontbreken. Het gevolg is dat de lokale besturen weinig animo en middelen hebben om door te zetten.
- Werkgroep Vluchtelingen Gent beaamt deze tekorten. De diensten zijn er wel, maar met te weinig personeel. Een voorbeeld: Gent had een goede samenwerking ten behoeve van mensen zonder wettig verblijf (rond Nederlands leren, maatschappelijke oriëntering, toekomstoriëntatie). De toekomstoriëntatie viel echter weg bij het inkrimpen van het personeel, terwijl het aantal mzwv toenam.

Advies van VLOS

- **Gebruik de autonomie en laagdrempeligheid** van je lokale vrijwilligersorganisaties als belangrijke troeven om te helpen waar nodig.
- **Haak het vrijwilligerswerk voor vluchtelingen en mzwv vast aan armoedebestrijding.** Armoedebestrijding wordt makkelijker en breder aanvaard en er worden meer financiële mogelijkheden voor ter beschikking gesteld.

Workshop 4: Inspirerende voorbeelden van vrijwilligersprojecten rond wonen en werken



Moderator: Lieve Missotten

Verslag: Greet Habraken

Inbrenger Aarnout Lanckriet, coördinator van het project 'jobcoaches' (Vluchtelingenwerk Vlaanderen)

Het ESF-project 'jobcoaches' is een samenwerking van VDAB, Vluchtelingenwerk NL en het Duitse SES waar senioren vrijwilliger zijn. Het doel is nieuwkomers helpen om aan werk te geraken, wat moeilijk is, maar juist heel belangrijk voor integratie van de nieuwkomer. Gelijkaardige projecten worden uitgewerkt door [Duo for a job](#) en [Mentor2Work](#).

In ons land werd naar nieuwkomers en coaches gezocht via Vluchtelingenwerk, VDAB, vrijwilligersverenigingen en sociaal-culturele organisaties.

- 76 werkzoekenden worden gecoacht: 76 (18 vrouwen, 58 mannen)
- 21 vrijwilligers doen coaching in 2 richtingen:
 - ze helpen de werkzoekende met oriëntering, jobhunting en solliciteren
 - ze richten zich ook naar de werkgever, wat voorheen niet voldoende gebeurde. Ze zijn een aanspreekpunt voor de werkgevers bij aanwerving (afstemmen, informeren rond tools, premies, administratie,...) en opvolging.

Het project is een 'lerend netwerk': de partners willen vanuit de praktijk vaststellen waar het mis loopt en dit in beleidsaanbevelingen terugkoppelen naar het departement Werk en VDAB. De resultaten zullen in 2019 gebundeld worden in een inspiratieboek.

Prioriteiten zijn **coördinatie, visie ontwikkeling, participatie van de nieuwkomers.**

- er is coördinatie nodig over de beleidsdomeinen heen (werk, onderwijs/opleiding, huisvesting, gelijke kansen, armoedebestrijding, ...). Bv. met een structureel maandelijks overleg voor integratie, zoals de contactvergaderingen over asiel. Nieuwkomers moeten er rechtstreeks bij betrokken zijn.
- een trajectbegeleider helpt van begin tot eind bij alle obstakels (kinderopvang, medische zorg ...)
- discriminatie bestrijden
- ondersteuningsbeleid voor bedrijven en sociale partners
- activeringsplan (met o.a. rijbewijs)
- erkenning van diploma's ; betere erkenning van verworven competenties
- diversiteit in eigen rangen
- taalhoffelijkheid. Bij VDAB wordt in principe iedereen geholpen, ook als men weinig Nederlands spreekt. Werkgevers stellen hogere taaleisen, ook bij hoger opgeleiden
- correcte beeldvorming

Vrijwilligers kunnen aanvullend werken naast professionelen van de middenveldorganisaties en overheidsdiensten: door tijdsintensieve één-op-één zorg & betrokkenheid, en door opname van verschillende rollen in een 'integrale coaching':

- vertrouwenspersoon
- helpen om een netwerk te verwerven en Nederlands te oefenen
- 'screening' en ontwikkeling van de vaardigheden
- oriëntering op arbeidsmarkt en de beschikbare dienstverlening
- randvoorwaarden in kaart brengen
- helpen met jobhunting (zowel het zichtbaar als het onzichtbaar aanbod)
- ambassadeur zijn tijdens de aanwerving; de werkgever bewust maken en overtuigen
- nazorg opnemen (opvolgingsplan, aanpassingsproblemen)

Inbrenger Nils Luyten, coördinator van het project 'Woning gezocht. Buren gevonden' (ORBIT vzw)

ORBIT werkt rond diversiteit (meer kleur op de werkvloer), interlevensbeschouwelijke dialoog, hoe omgaan met racisme, rechtvaardig migratiebeleid en lokale migratiecoalities).

Het project 'wonen' startte in 2016. **De woonnood concentreert zich op 2 punten**

- een 1^{ste} verhuisbeweging voornamelijk naar centrumsteden o.a. Antwerpen, en met ook een aanzienlijke beweging vanuit Wallonië naar Vlaanderen en Brussel;
 - een 2^{de} verhuisbeweging als mensen wegens gezinshereniging een grotere woning zoeken.
- Het project wordt verlengd tot 2021. Het zoekt nu nog meer vrijwilligersinitiatieven in de Westhoek, Vlaamse Ardennen, Kempen, Limburg.
Alle initiatieven worden ondersteund bij opstart, uitvoering en met gratis lokale krantjes.

Hij geeft voorbeelden van vrijwilligerswerkingen rond wonen:

Woonclub in Lier

Booms welkom

Buren zonder Grenzen, Leuven

Huizen van Vrede, Brugge

Living in Kuurne

Porta Aperta in Kortrijk

Gros Herent.

In Gent en Antwerpen (o.a. PSC Antwerpen dat een sociaal woonblok onderverhuurt).

Minor Ndako dat niet begeleide minderjarige vluchtelingen (NBMV) helpt wanneer ze 18 jaar worden en zelfstandig moeten gaan wonen.

Melding tijdelijk wonen is een interessante nieuwe maatregel, maar alleen in Vlaanderen, sinds september 2016. Deze maakt samenhuizen mogelijk, met erkende vluchtelingen, maar bv. ook met mensen die hun huis door brand kwijt raakten.

Aankondigingen

- Netwerkdag van Orbit in Lier, 8-12-2018

- Leerdebat in het Vlaams Parlement, 28-01-2019.

De deelnemers

SIAL Lubbeek vraagt dat VwV zich voor medewerking aan zijn projecten niet zou beperken tot steden, maar ook nieuwkomers en vrijwilligers uit de omliggende regio's zou betrekken.

De deelnemers klagen aan dat de overheid menselijkheid steeds meer naar burgers doorschuift en dat professionele diensten soms zwaar tekort schieten.

- Limburgs Platform voor Vluchtelingen waarschuwt dat vrijwilligers niet het werk van professionelen moeten doen. Ons maatschappelijk engagement moet kritisch zijn en durven signaleren dat in de professionele dienstverlening ook 'onprofessionalisme' voorkomt.
- Welcome in Mechelen probeert dergelijke frustraties om te buigen door lokale spelers samen te brengen en beroep te doen op geëngageerde individuen van OCMW, Voka, VDAB ...
- Vzw De Loodsen beaamt dat er inderdaad veel afhangt van de individuele personen.
- De digitalisering - bv. bij VDAB - is voor velen niet evident (geen internet of pc, ...)
- Wanneer een nieuwkomer gaat werken valt de (bijzondere) hulp te snel en te drastisch weg. Er zou een overgangperiode van minimaal 6 maanden moeten zijn.
- De problemen die we vaststellen bij vluchtelingen gelden ook voor Belgen: Bv. grote gezinnen die niet toekomen, zelfs met loon uit werk en kindergeld. Bv. armen die 'geweerd' worden. Zo bouwde Antwerpen geen nieuwe sociale woningen. De stad wil dat de rand ook zijn deel van armen opneemt. Met de inschrijvingstaks is er een signaal van 'wij willen jou hier niet'. Armen en daklozen trekken dan bv. naar Gent.

Nabeschouwingen



Robin Vandevordt (Univ. Antwerpen) volgde de workshops 1 en 3

- **Solidariteit is geen misdaad.** Wat je uit humanitaire overwegingen doet is toegestaan.
- **We moeten inzetten op lokale samenwerking.** Wat we samen doen, doen we beter.
- **En blijven communiceren over wat we doen en waarom.** Zeker nu met het negatievere klimaat. Dat doen we best vanuit onze eigen overtuigingen en onze eigen kracht. Het heeft geen zin om mensen met andere ideeën proberen te overtuigen. De verhalen van mensen die we bijstaan en onze acties verdienen het om zichtbaar te zijn.

Babette Wyckaert (Univ. Leuven) volgde workshops 2 en 4

- **er was eensgezindheid dat inspanningen voor communicatie en samenwerking moeten gebeuren vanuit twee richtingen:**
 - **top-down:**

Voor Vluchtelingenwerk Vlaanderen lijkt het aangewezen om – in lijn van het doel ‘ondersteuning van vrijwilligers’ – in te zetten op de **zichtbaarheid en bekendheid** van de netwerk-/koepelorganisaties zoals Gastvrij Netwerk en Orbit vzw. Vele vrijwilligers kennen immers wel Vluchtelingenwerk Vlaanderen, maar niet of minder de kleinere koepels als Gastvrij Netwerk en Orbit vzw die op hun beurt zelf eigen organisaties verenigen en rechtstreekse ondersteuning bieden. Vzw Gastvrij Netwerk en Orbit vzw moeten ten behoeve van vrijwilligersverenigingen blijven inzetten op het **delen en produceren van nuttige informatie** (zoals bv. met de toolkit of het project Woning gezocht). Deze informatie moet nuttig zijn voor situaties en vragen van lokale (samen)werkingen.

- **bottom up:** de kleinere (lokale) organisaties moeten blijven inzetten op het delen van verhalen rond eigen goede praktijken in deze steeds meer gepolariseerde wereld. Ook is het wenselijk dat ze **contacten met andere organisaties in de nabije regio ontwikkelen**, wat kan helpen voor efficiënter werken.
- **Regionale platformen zijn een goed idee:**
- versterk de bestaande (Platformen in Limburg en regio Dender) of ontwikkel nieuwe. Organiseer van daaruit themaverzamelingen waar lokale organisaties elkaar vinden. Nieuwere (kleinere) organisaties kunnen er samen komen en heel wat leren van hun meer ervaren collega's. Via platformen kunnen gemeenschappelijke verzuchtingen, moeilijkheden, opportuniteiten... sterker gecommuniceerd worden. Deze regionale platformen zijn met name de organisatievormen waar top-down en bottom-up elkaar tegenkomen.
 - Vluchtelingenwerk Vlaanderen en Gastvrij Netwerk kunnen in relatie tot deze platformen een specifieke rol innemen. VwV kan logistieke steun bieden, GN meer inhoudelijke steun.
 Voor GN kan de informatie die uit de verschillende regionale platformen naar boven komt, een nieuwe kennisbron zijn om documenten als de toolkit te ontwikkelen.
 Voor VwV kunnen terugkerende resultaten (verzuchtingen, opportuniteiten) uit verschillende vergaderingen) vertaald worden naar het beleid.
 - Dergelijke regionale platformen kunnen ook een financiële meerwaarde hebben: waar nu lokale financiële middelen alleen binnen specifieke gemeentegrenzen ingezet worden en dus een beperkte reikwijdte en ondersteuning bieden, kan een financiering van regionale platformen de hulpverlening verbreden.
- **In verband met de bedenking "moeten vrijwilligers de rol van de overheid opnemen?"** sommige vrijwilligers voelen zich, vooral bij gebrek aan een (vrijwilligers)organisatie, lokaal niet gesteund. Het is daarom belangrijk blijvend in te zetten op **lokale migratiecoalities** waarin verenigingen in samenspraak met lokale overheden taken op zich kunnen nemen en de samenwerking een versterking betekent van zowel lokale (vrijwilligers)organisaties als overheden.

3 zelfverzekerde jongeren van KAJ De Mug (Multiculturele Urgentie Groep)

toonden met een ppt-presentatie aan hoe ze in Brussel jongeren van Klein kasteeltje, vzw Pigment en Meeting, Voyaach, BXRL Cup, JES (Jongeren en Stad) e.a. samenbrengen.

Hun troeven zijn: afwisselende activiteiten, uitwisseling, huisbezoeken, een groot netwerk. De beste begeleiders = zichzelf. Zo ontwikkelen ze talenten en verantwoordelijkheidszin.

Power point presentaties van
Josée Goethals
Nils Luyten
Aarnout Lanckriet
de 3 jongeren van KAJ De Mug

Foto's van Ria Cabus, Josée Goethals, Willy Verbeek, Pol Arnouts

Met dank aan Rosalie Heens en Greet Habraken voor de dagorganisatie

en met dank aan Willy Verbeek voor zijn verslag '[Gastvrij Netwerk mobiliseert zijn medewerk\(st\)ers](#)' in: De Wereld Morgen, 2018/11/27.

“Een ganse dag werd er boeiend gediscussieerd, markante getuigenissen werden gebracht en oplossingen aangereikt.

De deelnemers konden deze geslaagde netwerkdag verlaten met het gevoel er niet alleen voor te staan.

Ongetwijfeld deden ze er voldoende energie op om door te gaan.”